

Khi t i Jakarta, Phó Tổng th ng M  Mike Pence   tr  thành m t quan chức hàng  u ưu tiên trong chính quyền T ng th ng Donald Trump t i  ng Nam  .  y l  s  ki n ph n  nh c c d u hiệu cho th y cách tiếp c n c ng nh   nh h ng chính sách c a Chính quyền Trump  i v i kh ng ch  Indonesia, m  c n c  kh i n i chung.

Thực tế, chính sách với Đông Nam Á của Mỹ vẫn chưa thể hiện rõ khi ông Trump giành chiến thắng bất ngờ trong cuộc bầu cử tháng 11/2016. Indonesia là thành viên đầu tiên trong chuyến công du 4 nước châu Á-Thái Bình Dương của ông Pence, bắt đầu từ ngày 15/4. Điểm đến cuối cùng của ông Pence sẽ là Úc, nơi giới lãnh đạo đang muốn nghe sự khẳng định của Chính quyền Washington về các cam kết liên minh, cũng như định hướng chính sách của Mỹ đối với khu vực. Hai thành viên đầu tiên của ông Pence là Hàn Quốc và Nhật Bản, cũng là những nơi mà Bộ trưởng Quốc phòng Mỹ James Mattis và Ngoại trưởng Rex Tillerson đã tới trong các chuyến công du trước đó vào tháng 2 và tháng 3 vừa qua. Các chuyến thăm cấp cao này khẳng định sự coi trọng của Chính quyền Washington đối với 2 đồng minh khu vực then chốt. Dù vẫn còn những bất đồng với các vấn đề kinh tế song quan hệ từng thế của Nhà Trắng dưới thời ông Trump với Tokyo và Seoul đã được củng cố và tăng cường, nhất là trong lĩnh vực an ninh, do các lo ngại trước mối đe dọa tên lửa và hạt nhân ngày càng tăng của Triều Tiên.

Trong khi đó, những tháng đầu tiên ông Trump lên nắm quyền, quan hệ của Mỹ với Đông Nam Á đã vấp phải nhiều vấn đề. Lệnh cấm đi lại của ông Trump đối với các công dân những nước có ngòi Hoi giáo chiếm ưu thế không được đón nhận ở Indonesia, quốc gia có ngòi Hoi giáo đông nhất thế giới. Trong khi đó, Mỹ đang trải qua giai đoạn thâm hụt thương mại đáng kể với các thành viên ASEAN là Indonesia, Việt Nam, Malaysia và Thái Lan, và kết quả là các nước này bỏ Chính quyền Trump điếu tra về vi phạm thương mại. Bộ Mỹ liệt vào danh sách “những kẻ lừa đảo” thương mại khiến 4 quốc gia này đang rất lo ngại và phẫn nộ. Hơn nữa chưa rõ Chính quyền Trump sẽ xử lý thế nào nếu cáo buộc về vi phạm thương mại được xác định là có thật. Việc ông Trump quyết định rút Mỹ khỏi Hiệp định Tự do Thương mại Thái Bình Dương (TPP) cũng gây lúng túng cho Brunei, Malaysia, Singapore và Việt Nam, những nước đã ký TPP, và chưa ai dám chắc về khả năng Washington có một thỏa thuận thay thế.

Các nhà lãnh đạo ASEAN rất quan tâm tới quan điểm của tân Tổng thống Mỹ về khu vực này. Cho đến nay, ông Trump dường như vẫn phớt lờ hiệp hội với tăng số dân lên tới 625 triệu người và là kẻ có vai trò trung tâm trong việc định hình các mối quan hệ hợp tác ở Đông Nam Á cũng như khu vực châu Á-Thái Bình Dương. Khả năng ông Trump tham dự Hội nghị Thượng đỉnh Đông Á (EAS) và Diễn đàn Hợp tác Kinh tế châu Á-Thái Bình Dương (APEC) được tổ chức ở Philippines và Việt Nam vào cuối năm nay cũng chưa được xác nhận cụ thể.

Trong suốt 8 năm cầm quyền, cựu Tổng thống Mỹ Barack Obama đã luôn tìm cách thúc đẩy quan hệ mật thiết hơn với các nước thành viên ASEAN. Ông Obama đã tới thăm khu vực này từng cũng 7 lần và gặp tới cả các lãnh đạo ASEAN 11 lần. Ông đã

hai lớn tiếp theo Indonesia, Malaysia, Philippines và Myanmar. Dẫu thế Obama, Mỹ đã phê chuẩn Hiệp ước Hữu nghị và Hợp tác ở Đông Nam Á và trở thành nước đầu tiên ngoài ASEAN bỏ nhiệm vụ với ASEAN. Trong chiến lược xoay trục sang châu Á của Chính quyền Obama, ASEAN và các nước thành viên có một vị trí vô cùng quan trọng.

Nhiều ý kiến cho rằng trong cuộc gặp với Phó Tổng thống Mỹ Mike Pence, đi kèm Tổng thống Indonesia Joko Widodo và Tổng Thư ký ASEAN Lê Lữ Minh rất muốn được nghe chính là liệu người đứng đầu Nhà Trắng có thực sự coi trọng mối quan hệ của Mỹ với ASEAN và vai trò lãnh đạo của khu vực này trong khu vực châu Á-Thái Bình Dương giống như người tiền nhiệm của ông hay không. Mặc dù Mỹ hoàn toàn có lý khi tìm cách cân bằng quan hệ thế giới với Trung Quốc - nước mà Mỹ cũng đang bắt đầu thâm nhập thế giới lớn, song thái độ của ông Trump với các đối tác như Hàn, như Indonesia và Việt Nam, là điều có thể gây tổn hại về mặt chiến lược.

Các nước Đông Nam Á trông đợi Mỹ không chỉ về mặt an ninh mà còn cả về lợi ích kinh tế. Trong năm qua, nhiều quốc gia khu vực, bao gồm Philippines - đồng minh lâu năm nhất của Mỹ ở Đông Nam Á, và Malaysia - một trong những đồng minh then chốt khác của Mỹ, đã có dấu hiệu nghiêng về phía Bắc Kinh. Nguyên nhân chính của hiện tượng này là thực tế Trung Quốc đang “ve vãn” hệ thống những thị trường kinh tế hợp dân tộc.

Quyết định rút khỏi TPP của ông Trump đã ảnh hưởng nghiêm trọng tới danh tiếng, uy tín và vị thế của Mỹ ở khu vực. Nếu ông tiếp tục mất tay với các vấn đề thế giới, các nước Đông Nam Á sẽ tiếp tục xích gần hơn về phía Trung Quốc. Vì thế ông Trump nên hiểu các mối quan hệ và chính sách song phương hơn là đa phương, cũng như cách giải quyết các vấn đề quốc tế của ông theo hướng thực dụng, nhất là về thế giới và an ninh không gây được tiếng vang ở khu vực ASEAN.

Là các nước lớn và nhỏ, các nước Đông Nam Á thích cách tiếp cận đa phương trong các vấn đề khu vực. Đó là lý do tại sao khu vực này tiên phong thúc đẩy và đi đầu trong các thể chế khu vực như Diễn đàn Khu vực ASEAN (ARF), Hội nghị Bộ trưởng Quốc phòng ASEAN+ và EAS. Một số có thể còn coi các hội nghị này là “nơi để bực bực” các quan điểm của mình. Bởi vậy, nếu ông Trump và các phái tá của ông vắng mặt trong các hội nghị thế giới ASEAN hay các hội nghị cấp bộ trưởng thì ảnh hưởng của Mỹ ở Đông Nam Á và vùng hơn là châu Á-Thái Bình Dương chắc chắn sẽ

bộ thu hẹp đáng kể. Trong nhiều vấn đề, đáng chú ý là vấn đề Biển Đông, Mỹ còn có sự hợp tác và hỗ trợ từ phía ASEAN nếu muốn giải quyết các vấn đề này một cách hiệu quả. Do đó, sự là một sai lầm chiến lược nếu Chính quyền Trump bỏ qua Đông Nam Á, ASEAN và các thành viên của khu vực.

Theo “[Atimes](#)”

Hồng Trà (gt)